

ἐξῆς τῷ ὀητῷ. Schol. in Luciani Vit. auct. 26: καὶ εἴ τις ἄλλη ταύταις ἐξῆς. Aus dem Latein. könnte man hinweisen auf nachgestelltes simul, so Tac. ann. 3,64. 4,55. 6,9. Sil. Ital. 5,418.

18,40 f. ὄν καὶ μετάμελος τῆς πονηρίας . . . παρεσκευάσεν ] 'die Reue über die Schlechtigkeit', wie bei Thuc. VII 55: πολὺ δὲ μείζων ἔτι τῆς στρατείας ὁ μετάμελος.

19,6 f. τὸ κοινωνικὸν καὶ φιλόλληλον ἀνθρώποις ] vgl. Basilius homil. in Ps. 14 c. 6: ἐπὶ τὸ κοινωνικὸν καὶ φιλόλληλον καὶ τῇ φύσει οἰκεῖον ὁ λόγος ἡμᾶς προκαλεῖται.

19,12 f. καὶ ἔμμονον . . . τὴν ἐπίβουλον κρίσιν ταμεινόμενος ] vgl. Basilius homil. VIII in hexaëm. c. 1: πάλαι ποτὲ πληγεῖσα κάμηλος, μακρῷ χρόνῳ ταμεινσαμένη τὴν μῆνιν, ἐπειδὴν εὐκαιρίας λάβηται, τὸ κακὸν ἀντιδίδωσιν, id. Comment. in Isaiam 265: μὴ οὖν ταμεινόμεθα εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὰς ἐξομολογήσεις.

19,16 f. ὡς ἐν ὑπηρέτου δὲ μοίρᾳ πάντη παρασθησάμενος ἑαυτὸν ] vgl. Plato Phileb. p. 54 C: ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ μοίρᾳ ἐκείνὸ ἐστι.

19,17 ὅ,τι καὶ κελυῆ ἐκείνη ] zum Gebrauch des Konjunktiv in solchen Relativsätzen, in denen der Gedanke mehr den Charakter einer Beschaffenheit ausdrückt, vgl. Beispiele wie Achilles Tatius IV 16,3: ἀπογεύσομαι τοσοῦτον, ὅσον κἀκείνη λάβη, wö namentlich das verallgemeinernde καὶ zu beachten ist. Vgl. Radermacher, Neutestamentl. Gramm. S. 171.

19,17 f. τί ἂν οὗτος . . . οὐκ ἔστιν ἐμὲ συνιδεῖν ] vgl. Basilius de virgin. c. 17 init.: Οὐδὲ γὰρ τίς ὁ σκοπός, δι' ὃν καλλωπίζονται, συνιδεῖν ἔστι ταχέως.

19,18 f. οἱ φιλοπονότερον ἐπιβάλλοντες τῇ τῶν προκειμένων μελέτῃ ] vgl. Basilius homil. in Ps. 33 c. 3: δεῖ γὰρ . . . οὕτως ἐπιβάλλειν τῇ θεωρίᾳ τῆς ἀληθείας, und weiter unten: καὶ ὡς οὐ δυνατὸν θεολογούμενῳ ὀφθαλμῷ ἀκριβῆ λαβεῖν τῶν ὁρατῶν τὴν κατάληψιν, οὕτως οὐδὲ θεολογούμενῳ καρδίᾳ τῇ κατανοήσει τῆς ἀληθείας ἐπιβαλεῖν u. ὁ. Georg. Syn-cellus p. 31 B: τοῖς ὀρθῶς ἐπιβάλλειν βουλομένοις τῇ τῆς Γενέσεως θεῖα γραφῇ.

19,21 f. πρὸς ὃ τὸν παράνομον ἐναυλίσασθαι ἢ σπουδῇ ] ἐναυλίεσθαι im Sinne von 'verweilen bei, sich aufhalten bei etwas' ist in klassischer Zeit nicht nachweisbar; es scheint der Sprache der byzant. Kirche anzugehören. Noch klarer ist die bildliche Ausdrucksweise bei dem Simplex αὐλίεσθαι, vgl. Komment. z. Apok. c. 49: οὐδὲν διοίσει ἀφ' ἑκατέρας ἐκδοχῆς πρὸς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κατάλυμα τῆς ἐννοίας αὐλίεσθαι.

19,23 οὐδὲν δὲ τῶν ἐπὶ τι φερόντων ταῦτὸν ἐκείνῳ τῷ πρὸς ὃ φέρει ] vgl. Gregor. Naz. or. 31 c. 11: λέγω δὲ ταῦτα, οὐκ ἐπὶ τὴν θεότητα φέρων τὴν πλάσιν ἢ τὴν τομὴν ἢ τι τῶν ὅσα σώματος.

19,31 τὸ ἔμμεσον τοῦ πράγματος παριστῶν ] vgl. Schol. in Luciani de hist. conscr. 32: τῶν ἐναντιῶν τὰ μὲν ἄμεσα ὡς ἄρτιον καὶ περιττόν, ζῶν καὶ θάνατος, φῶς καὶ σκότος, τὰ δὲ ἔμμεσα καὶ τούτων τὰ μὲν ἐν ἔχουσι τὸ μέρος ὡς δίκαιον καὶ ἄδικον (τούτων γὰρ μέσον τὸ μηδέτερον), τὰ δὲ πλείονα ἔχουσι τὰ μεταξύ κτλ.

19,36 ὅπερ ἵνα τρανότερον, οἶμαι, δηλώσῃ ] vgl. Komment. z. Apok. c. 29: ἵνα τρανότερον φῶ. Basilius Comment. in Isaiam 199: τρανότερον δὲ πῶς ἐμφαίνει τὴν διάνοιαν ταύτην ἑτέρα ἐκδοσις εἰποῦσα κτλ. Arethas Schol. z. Clemens Alex. p. 184,24: ἐνταῦθα τρανότερον ἐκ τῆς γραφῆς δεικνύει τὸ δίκαιον καὶ ἀγαθὸν εἶναι.

19,40 f. ἀλλ' ἴσως καὶ τοῦτο ὑμῖν ἐπαπορεῖν περιγένοιτο ] vgl. Komment. z. Apok. c. 58: ἀλλ' εἰκόσ ἐστὶ τινα ἐπαπορησαί, πῶς ὁ πρὸ μικροῦ ἀνόνημος χρηματίας καὶ πᾶσιν ἄγνωστος κατὰ τὸ ὄνομα τῶν ἐνταῦθα λόγος ὀνομάζεται. Ueber den Ersatz des potentialen ἂν durch Partikeln wie ἴσως und δήπουθεν vgl. Joh. Philopon. de aet. 421,16: ἴσως δὲ πάλιν καὶ τοῦτο ἀπορήσειεν und Radermacher, Neutest. Gramm. S. 160.